

TOIMENPIDEALOITE 36/2012 vp

Työttömyysturvan ehtojen muuttaminen nuorten yhteiskuntatakuun piiriin kuuluvilla

Eduskunnalle

Nuorten yhteiskuntatakuun tavoitteisiin ei olla pääsemässä esimerkiksi Oulun seudulla, mikäli työministeri Lauri Ihalaisen 24.9.2012 Oulussa julkisuuteen esittämät arviot osuvat oikeaan. Pääasiallinen syy tavoitteista jäämiseen on, ettei alueella ole nopeasti lisääntyneeseen tarpeeseen nähden riittävästi toisen asteen koulutuspaikkoja. Nuorisotyöttömyys on vaikea ongelma myös muualla Pohjois-Suomessa. Työllisyystilanne myös kaikki ikäryhmät huomioon ottaen on Pohjois-Suomessa selvästi heikompi kuin muualla maassa. Viimeisimpien tilastotietojen mukaan kaikki pohjoisen maakunnat eli Lappi, Kainuu ja Pohjois-Pohjanmaa ovat niiden viiden maakunnan joukossa, joissa työttömyystilanne tällä hetkellä on kaikkein vaikein.

Hallitusohjelmassa sovittu nuorisotakuun tavoite on seuraava: "Jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle tarjotaan työ-, harjoittelu-, opiskelu-, työpajatai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta." Sen lisäksi, että nuorisotakuun toteuttamiseksi lisätään koulutuspaikkoja, voitaisiin nuorten yhteiskuntatakuun varsinaisia tavoitteita edistää myös muita perusteltuja toimenpiteitä tekemällä. Tämän suuntaisia päämääriä on esimerkiksi vastikään eduskunnalle annetulla hallituksen esityksellä laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 134/2012 vp), jolla perusteluiden mukaan selkeytetään työttömyysturvan saamisen edellytyksiä.

Nuorten yhteiskuntatakuuseen ja sen tavoitteisiin esitykset sopivat ainakin siinä mielessä, että pyrkimyksenä on nopeuttaa työvoimapalveluiden piiriin pääsyä. Työvoimapalveluilla on oma roolinsa, jota ei ole tarpeen lainkaan väheksyä. Tästä huolimatta lienee selvää, että kaikkein hyödyllisintä alle 25-vuotiaille nuorille ja varsinkin alle 30-vuotiaille vastavalmistuneille olisi mahdollisimman sujuvasti ja nopeasti päästä kiinni todellisiin töihin oikeissa yrityksissä.

Yrityksillä on monien kyselyiden perusteella halua palkata nuoria, mutta korkeat työvoimakustannukset muiden syiden ohella muodostavat niin merkittävän taloudellisen riskin, että palkkaaminen jää tekemättä. Toisaalta työtä vailla olevien voi joissakin tapauksissa olla kannattamatonta ottaa vastaan tietyn mittaisia määrääkäsia työsuhteita esimerkiksi soviteltuun päivärahaan liittyvien maksatuksen katkeamisten ja käsittelyiden pitkittymisen vuoksi.

Tiedetään, että tuntuman säilyminen todelliseen työelämään lyhyidenkin työsuhteiden avulla on omiaan vähentämään syrjäytymisen riskiä, joka kasvaa työttömyyden pitkeytyessä. Juuri nyt korkealla olevan nuorisotyöttömyyden aikana olisi ennakoluulottomasti käytettävä kaikkia keinoja, jotka vahvistavat nuorten ja vastavalmistuneiden yhteyksiä työelämään ja siten helpottavat työllistymistä myös siinä vaiheessa, kun työllisyystilanne jossain vaiheessa tulevaisuudessa alkaa yleisestikin helpottaa. Olisikin perusteltua käynnistää määrääaikainen kokeilu, jossa erilaisilla työttömyysturvan edellytysten väljen-

nyksillä ja käsittelyprosessin tehostamisella helpotettaisiin nuorten yhteiskuntatakuun piirissä olevien henkilöiden palkkaamista yrityksiin vaikka lyhyksikin ajanjaksoiksi. Näin nuoret saisivat arvokkaita yhteyksiä työelämään sekä myöhemmän työllistymisen kannalta tärkeää työkokemusta. Yritykset vastaavasti hyötyisivät, kun ne saisivat kontakteja potentiaalsiin työntekijöihin, joita voisivat myöhemmässä vaiheessa taloustilanteen parantuessa rekrytoida pysyviin työsuhteisiin.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin selvittääkseen pikaisesti edellytykset kokeilulle, jossa väljennetään ja yksinkertaistetaan lyhyiden määräaikaisten työsuhteiden työttömyysturvan saannin ehtoja niiden työttömien työnhakijoiden osalta, jotka ovat nuorten yhteiskuntatakuun tarkoittamia alle 25-vuotiaita ja alle 30-vuotiaita vastavalmistuneita.

Helsingissä 12 päivänä lokakuuta 2012

Heikki Autto /kok